

Nechutová, Jana

**[Kilwardby, Robert. Quaestiones in librum secundum Sententiarum.
Herausgegeben von Gerhard Leibold]**

*Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. E, Řada
archeologicko-klasická. 1993, vol. 42, iss. E38, pp. 231-*

ISBN 80-210-0918-7

ISSN 0231-7915

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/109078>

Access Date: 06. 12. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

o tom, že jedním ze zdrojů mohla být také sama kočovnická mytologie, snad i zprávy starších písemných pramenů o Hunech.⁴

V každém případě představuje však nové vydání anonymní kroniky „Gesta Hungarorum“ bezesporu potřebný a kvalitní počín editorský i překladatelský i významný přínos v oblasti historického bádání.

Jarmila Beďnařiková

Robert Kilwardby, *Quaestiones in librum secundum Sententiarum*, herausgegeben von Gerhard Leibold, München 1992 (Verlag der Bayerischen Akademie der Wissenschaften), 501 stran.

Jako 16. svazek řady „Veröffentlichungen der Kommission für die Herausgabe ungedruckter Texte aus der mittelalterlichen Geisteswelt“ vyšel v minulém roce další díl komentářů na Lombardovy Sentence Roberta Kilwardbyho, canterburského arcibiskupa, současníka, řádového spolubratra a zároveň jednoho z nejvýznamnějších odpůrců Tomáše Akvinského. Z Kilwardbyho „Quaestiones in libros Sententiarum“ vyšly v téže ediční řadě již tři svazky (in librum III., *Christologie*, ed. Elisabeth Gössmannová, 1982; *Tugendlehre*, ed. Gerhard Leibold, 1985; in librum I., ed. Johannes Schneider, 1986). Tento, věnovaný druhé knize Sentencí, vydává opět G. Leibold, a zaznamenejme, že jej editor věnoval svému učiteli, profesorovi theologie a filosofie v Innsbrucku, moravskému rodáku Vladimíru Richterovi (který mimochodem vydal v této ediční řadě spis o literárním díle Jana Dunse Scota).

Kilwardbyho Quaestiones jsou zde vydány ze čtyř rukopisů, v nichž se tato jejich část dochovala, s přihlédnutím k nepublikované pařížské disertaci P. Bougarda z r. 1949, v níž je vydána větší část celé této 2. knihy. Na základě rozboru rukopisného dochování, zejména za pomoci zjištění společných chyb některých rukopisů, určil vydavatel situaci jako typický případ rozštěpení textové tradice na dvě hlavní větve a stanovil odpovídající stemma. V předmluvě se kromě toho zabývá především teologickými i literárními prameny tohoto komentáře ke 2. knize a otázkou datování (terminus post quem stanoví k r. 1256).

Co se týče edičních zásad, přidržuje se vydavatel rozhodnutí, jež byla formulována v předmluvách k předchozím svazkům. Lze konstatovat snahu o úplný aparát (což je při počtu čtyř rukopisů cíl reálný), poněkud překvapivé je, že Leibold volí — zjevně restituční — klasickou grafiku středověkého latinského textu (dodržuje psaní „ae“, „oe“, „tio“ apod.). Důsledně jsou určeny všechny Kilwardbyem citované autority, ať už z nejnovějších vydání, z Mignovy Patrologie anebo ze starých tisků či prvotisků viz „Quellen und Literatur“ str. 11*–13*, „Index II: Auctores et Scripta“ str. 499–501).

Edice Kilwardbyho Komentářů je důležitá především pro historiky filosofie, neboť toto dílo může v mnohém osvětlit napětí mezi různými denominacemi středověkého aristotelismu navzájem a i mezi stoupenci Aristotela na jedné a Augustina na druhé straně, spor, který právě v polovině 13. století nabyl na aktuálnosti a napomohl určit směr dalšímu vývoji evropského myšlení směrem k humanismu, především ale k reformaci. Tak má Kilwardby význam i pro hlubší studium myšlenek české reformace, i když, pokud je mi známo, není (na rozdíl od příbuzně laděného Roberta Grossetesta) v traktátech husitských autorů citován.

Jana Nechutová

⁴ Srov k tomu: Sozomen. VI 37, 3n; Jord. Get. 124; Procop. BG IV 5, 7–10; dále srov. také: GY. LÁSZLÓ, *The Art of the Migration Period*, Budapest 1974, str. 94; na Anonymovu znalost Jordana poukázal např. v letech 1945–46 Z. TÓTH (srov. R. PRAŽÁK et al., o. c., str. 176) a vyslovuje se pro ni i G. SILÁGI sám (v právě recenzovaném díle v pozn. 15, str. 137n a 124, str. 156).